

Mesto Liptovský Hrádok a Rada mládeže Žilinského kraja

Mládež v Liptovskom Hrádku

Analýza stavu miestnej mládežníckej politiky

Rok 2017-2018

Obsah

1. Základné informácie o projekte.....	3
2. Základné informácie o obci zapojenej do projektu	3
3. Metódy zisťovania informácií.....	5
4. Zrealizované aktivity na zistenie reálneho stavu.....	6
5. Analýza, odporúčania a závery	7
5.1 Ľudské zdroje.....	7
5.2 Podpora aktívneho občianstva a participácie	8
5.3 Podpora dobrovoľníctva mladých	9
5.4 Podpora neformálneho a formálneho vzdelávania.....	10
5.5 Podpora zamestnanosti mladých ľudí	11
5.6 Podpora tvorivosti a podnikavosti mládeže	11
5.7 Podpora mobility mladých ľudí	12
5.8 Podpora zdravia a zdravého životného štýlu.....	13
5.9 Sociálne začlenenie vylúčených skupín mladých ľudí.....	13
5.10 Podmienky pre voľnočasové aktivity.....	13
5.11 Financovanie práce s mládežou	14
5.12 Odporúčania	18
5.13 Závery zo stretnutí mladých ľudí a dôležitých dospelých	19
Organizácia realizujúca projekt	24

1. Základné informácie o projekte

Rada mládeže Žilinského kraja na prelome rokov 2017/2018 realizovala v rámci Programov pre mládež na roky 2014 – 2020 Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky analýzu zameranú na zistenie stavu naplňovania aktuálnej národnej stratégie pre mládež na miestnej úrovni. Analýza bola zameraná na špecifickú skupinu mládeže v meste Liptovský Hrádok.

Z geografického hľadiska je Liptovský Hrádok najvýchodnejším mestom Žilinského kraja. Priemerný vek obyvateľov mesta je 44 rokov. Okres Liptovský Mikuláš, do ktorého Liptovský Hrádok spadá, je druhým najstarším okresom v rámci Žilinského kraja s priemerným vekom 42 rokov. Priemerne staršie obyvateľstvo v Liptovskom Hrádku v porovnaní s inými sídlami Liptova predstavuje výzvu a potrebu intenzívnejšie sa zaoberať prácou s mládežou v tomto meste s cieľom zvýšiť záujem mladých ľudí ostať žiť v meste Liptovský Hrádok.

2. Základné informácie o obci zapojenej do projektu

Mesto Liptovský Hrádok leží vo východnej časti Liptovskej kotliny v okrese Liptovský Mikuláš. Je jedným z centier horného Liptova, ktorý leží v Žilinskom kraji. V meste k 31.12.2017 žilo 7 401 obyvateľov. V tomto počte mladých ľudí od 0-30 rokov bolo 2 134 osôb, čo činí 28,83% z celkového počtu obyvateľstva mesta.

Obyvateľstvo k 31.12.2017

vek:	0-5 rokov	6-9 rokov	10-14 rokov	15-18 rokov	19-30 rokov	celkový počet obyvateľov
počet	342	259	269	235	1029	7401

V meste je zriadených niekoľko škôl a školských zariadení, ktoré navštevuje 3 648 žiakov.

Školy a školské zariadenia v meste

Názov školského zariadenia	počet žiakov
Základná škola s materskou školou, Hradná 342, Liptovský Hrádok	601
Základná škola s materskou školou, Ul. J. D. Matejovie 539, Liptovský Hrádok	518
Špeciálna základná škola	50
Súkromná základná umelecká škola	375
Cirkevná materská škola KORÁB	20
Jasle a detské centrum SVETLUŠKA	20
Základná umelecká škola: Hudobný odbor, Tanečný odbor, Výtvarný odbor	500
Gymnázium, Hradná 23, Liptovský Hrádok	206
Stredná odborná škola lesnícka Jozefa Dekreta Matejovie	250
Stredná odborná škola elektrotechnická	508
Súkromné tanečné konzervatórium	100
Centrum voľného času Lienka	500

V meste sídli Detský domov, kde je umiestnených 64 mladých ľudí. Športovým aktivitám so zapojením mládeže sa venuje Horolezecký klub IAMES, Športový klub Sokol, Športový klub Kalokagatia, Športový klub mesta Liptovský Hrádok. Na rozvoj kultúry a umeleckého cítenia mládeže sa špeciálne zameriava Detský folklórny súbor Cindruška so 120 členmi, ART ŠTÚDIO, Atak 9, Tanečný klub Jessy so 110 členmi. V meste sa práci s mládežou venuje aj Cirkevný zbor ECAV a Rímsko-katolícky farský úrad, pri ktorom pracujú mladí ľudia z mládežníckej organizácie eRko- Hnutie kresťanským spoločenstiev detí. Mládežnícku činnosť rozvíja aj Dobrovoľný hasičský zbor.

Okrem spomínaných inštitúcií a organizácií v meste ku skvalitneniu života mladých ľudí prispievajú aj Klub lesníkov a priateľov lesa Liptova, OZ Kolegium, Kynologický klub, Miestna akčná skupina Horný Liptov, MŠ Hradná, o.z., OZ Nezábudka, OZ EMITOR, Komunitná nadácia Liptov, Nadácia lesníckej školy, OZ Rodičovské združenie pri Materskej škole v Dovalove, OZ Rodičovské združenie pri Základnej škole, Hradná ul.č.342. V minulosti v meste pôsobil aj mládežnícky parlament mesta Liptovský Hrádok.

Mesto je spádovou časťou, kde sídli viaceré stredné školy, ktoré vo veľkom počte navštevujú mladí ľudia z okolitých dedín a miest.

Vedenie mesta tvorí 13 poslancov vo veku nad 30 rokov. V posledných voľbách do zastupiteľstva kandidovali 3 kandidáti na poslanca do 30 rokov z celkového počtu 25 osôb. Aj napriek tomu mesto nemá poslanca do 30 rokov. Primátorom mesta je Mgr. Branislav Tréger, PhD. Pri samospráve pracuje 5 komisií. Viac informácií o meste nájdete na <https://www.liptovskyyhradok.sk/>

Vízia mesta Liptovský Hrádok podľa Spoločného programu rozvoja Horného Liptova do roku 2022

„Liptovský Hrádok je moderné európske mestečko, vyhľadávané turistické centrum Horného Liptova, charakterizované symbiózou sútoku Belej a Váhu. Pre svoj všestranný rozvoj využíva štedrý historický, kultúrny, prírodný a ľudský potenciál. Ponúka bohaté športové vyžitie v letnom i zimnom období. Mesto vzdelaných, aktívnych a ambiciózných ľudí, ktorí dosahujú medzinárodné úspechy, ale zároveň si vážia nenarušenú identitu horského mestečka. Mesto s bezpečnou súčasnosťou, poskytujúce priaznivé podmienky pre život, prácu a podnikanie, vytvára priestor pre tvorivú spoluprácu nielen v regióne, ale aj so zahraničnými partnermi. Svojím vonkajším vzhľadom, čistotou, prístupom obyvateľov k prostrediu slúži ako vzor pre mnohé mestá na Slovensku aj v zahraničí. Je vyhľadávaným miestom na bývanie pre nových obyvateľov vďaka svojej polohe, službám a atraktivite, ale aj vďaka funkčnej samospráve a podieľaní sa občanov na správe vecí verejných. Naďalej naplňa atribúty s ním oddávna spájané - mesto zelene a mladých - vďaka sústavnej starostlivosti o zeleň a arborétum, ako aj úspešným základným a stredným školám.“

Mesto Liptovský Hrádok má prijatý **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Liptovský Hrádok pre obdobie rokov 2016-2021**, kde je práca s mládežou súčasťou podkapitol zameraných na všeobecné témy. Špecifickú kapitolu práce s mládežou komplexne plán neobsahuje.

3. Metódy zisťovania informácií

Informácie potrebné k celkovej analýze sme získavali cez nasledovné aktivity, ktoré boli v meste realizované:

1/ Dve fokusové stretnutia s mládežou:

a/ Mladí ľudia, ktorí v meste žijú vo veku 7-15 rokov,

b/ Mladí ľudia, ktorí v meste žijú alebo študujú vo veku 16-30 rokov

Mladí ľudia vyjadrovali svoje odpovede na otázky:

1. *Na čo si vo svojom meste najviac hrdý?*
2. *Čo Ti v obci najviac chýba?*
3. *Keby si bol primátorom/poslancom obecného zastupiteľstva, ktoré 3 veci by si zmenil/riešil ako prvý?*
4. *Aké sú podľa teba 3 najväčšie problémy, s ktorými sa stretávajú mladí ľudia vo vašom meste?*
5. *Vypíš čo najviac možností trávenia voľného času vo vašom meste.*

2/ Jedno fokusové diskusné stretnutie s vedením mesta, primátorom, poslancami a dôležitými dospelými, ktorí sa v meste venujú práci s mládežou.

Stretnutie bolo zamerané na hľadanie odpovedí na otázky:

1. *Aké možnosti trávenia voľného času majú mladí ľudia vo vašom meste? Čo využívajú najviac? Čo nevyužívajú? Čo im chýba?*
2. *Akou formou sa v obci realizuje neformálne vzdelávanie (mimo školy)?*
3. *Ľudské zdroje v oblasti práce s mládežou: Kto sa venuje práci s mládežou v meste? Máte dost pracovníkov s mládežou?*
4. *Realizuje mesto nejaké aktivity na podporu dobrovoľníctva mladých ľudí v meste?*
5. *Existuje v meste nejaká forma grantových schém, finančných programov, VZN o podpore aktivít občanov? Podporujú prácu s mládežou aj nejakí sponzori?*
6. *Akým spôsobom sa mladí ľudia môžu dozvedieť informácie o dianí v meste? (spôsob zverejňovania informácií)*
7. *Do akej miery sa mladí ľudia vo vašom meste zaujímajú o veci verejné? Realizuje mesto nejaké aktivity, ktoré podporujú záujem mladých ľudí o veci verejné (participáciu a aktívne občianstvo)?*
8. *Máte v meste mestský mládežnícky parlament alebo podobné zoskupenie? (Myslí sa zoskupenie, kde mladí pôsobia s cieľom koordinovať spoluprácu rôznych záujmových skupín a vzájomnú spoluprácu, príp. poradný mládežnícky orgán primátora).*
9. *Máte v meste nejaké typy sociálne vylúčených mladých ľudí? Ak áno, aké? Čo podniká mesto na ich začlenenie sa?*
10. *Aké sú možnosti zamestnania mladých ľudí vo vašom meste počas štúdia, po skončení školy...? (brigády)*
11. *Pôsobia v meste mladí podnikatelia? Aké majú podmienky? V čom podnikajú? Existuje spolupráca medzi samosprávou a podnikateľmi?*
12. *Do akej miery mladí ľudia vo vašom meste presadzujú zdravý životný štýl? Aké sú najväčšie riziká zdravého životného štýlu mladých ľudí? Čo robí samospráva pre podporu zdravého životného štýlu mladých ľudí?*
13. *Do akej miery majú mladí ľudia z vášho mesta možnosť cestovať/študovať/pracovať v zahraničí?*

14. Koľko poslancov do 30 rokov má vaše zastupiteľstvo + Komisie mestského zastupiteľstva + Mestská rada (ak existuje)?

15. Aké percento zapojenia sa mladých ľudí do volieb miestnej samosprávy bolo v posledných voľbách vo vašom meste? (ak je známe)

16. Čo vnímate ako 3 najväčšie problémy mladých ľudí vo vašom meste?

17. Čo konkrétne očakávate od mladých ľudí?

18. Aké sú vaše plány v práci s mládežou do budúcnosti? Ako by podľa Vás mala vyzeráť spolupráca samosprávy s mládežou o 10 rokov?

3/ Spoločné diskusné stretnutie mladých ľudí a vedenia mesta, primátora, poslancov a dôležitých dospelými, ktorí sa v meste venujú práci s mládežou.

Úlohou tejto fókusovej skupiny bolo zosúladiť názory mladých aj dôležitých dospelých na základné problémy a pomenovať výzvy, ktoré sú v meste pri práci s mládežou.

4/ Analýza existujúcich dokumentov a prijatých opatrení, ktoré v meste riešia kvalitu života mladých ľudí.

5/ Prieskum, ktorého cieľovou skupinou boli mladí ľudia z mesta vo veku do 30 rokov.

Sledované oblasti vychádzali zo Stratégie SR pre mládež na roky 2014 – 2020 s rozšírením o tému týkajúcu sa ľudských zdrojov a financovania práce s mládežou.

Sledované oblasti pri analýze:

1. Ľudské zdroje,
2. Podpora aktívneho občianstva a participácie,
3. Podpora dobrovoľníctva mladých,
4. Podpora neformálneho a formálneho vzdelávania,
5. Podpora zamestnanosti mladých ľudí,
6. Podpora tvorivosti a podnikavosti mládeže,
7. Podpora mobility mladých ľudí,
8. Podpora zdravia a zdravého životného štýlu života,
9. Sociálne začlenenie vylúčených skupín mladých ľudí,
10. Podmienky pre voľnočasové aktivity,
11. Financovanie mládežníckej činnosti.

4. Zrealizované aktivity na zistenie reálneho stavu

Počas projektu boli v meste zrealizované:

Pre mladých:

- Dve fókusové diskusné stretnutia s mladými do 15 rokov:
 - a/ ZŠ Hradná 18.12.2017 na ktorom sa zúčastnilo 56 mladých ľudí
 - b/ ZŠ J.D.Matejovie 20.12.2017, kde diskutovalo 54 mladých ľudí
- Jedno fókusové diskusné stretnutie s mladými do 16-30 rokov 26.1.2018 za účasti 11 mladých ľudí.
- Prieskum online zameraný na mladých ľudí do 30 rokov, ktorí nemali možnosť zúčastniť sa stretnutí. Odpovede na otázky prieskumu zaslalo 128 mladých ľudí.

Pre vedenie mesta, poslancov a dôležitých dospelých, ktorí sa v meste venujú práci s mládežou:

- Jedno fókusové stretnutie, na ktorom sa zúčastnili: primátor mesta, zamestnanci mestského úradu, poslanci, vedúci mestských organizácií a inštitúcií, zástupcovia stredných škôl aj mládežníckych organizácií z mesta. Spolu sa stretlo 17 zástupcov.

Pre mladých a vedenie mesta, poslancov a dôležitých dospelých, ktorí sa v meste venujú práci s mládežou:

- Jedno spoločné stretnutie, kde boli predstavené závery z predchádzajúcich fókusových diskusných stretnutí s cieľom dosiahnuť zhodu oboch cieľových skupín na pomenovaní najzávažnejších problémov života mladých ľudí v meste, ktoré čakajú na riešenie. Stretnutie sa realizovalo 15.2.2018 a zúčastnilo sa ho 21 zástupcov mesta.

Analýza dokumentov

V meste bola zrealizovaná analýza dokumentov, ktoré obsahujú podporu práce s mládežou. Dotačný systém, VZN, Komunitný plán sociálnych služieb mesta Liptovský Hrádok 2016-2021 a iné.

Video o živote mladých ľudí v meste

Mladí ľudia ako bonus nahrali krátke video o živote mládeže na území mesta Liptovský Hrádok.

Do aktivít zisťovania reálneho stavu sa zapojilo 249 mladých ľudí a 21 dôležitých dospelých.

5. Analýza, odporúčania a závery

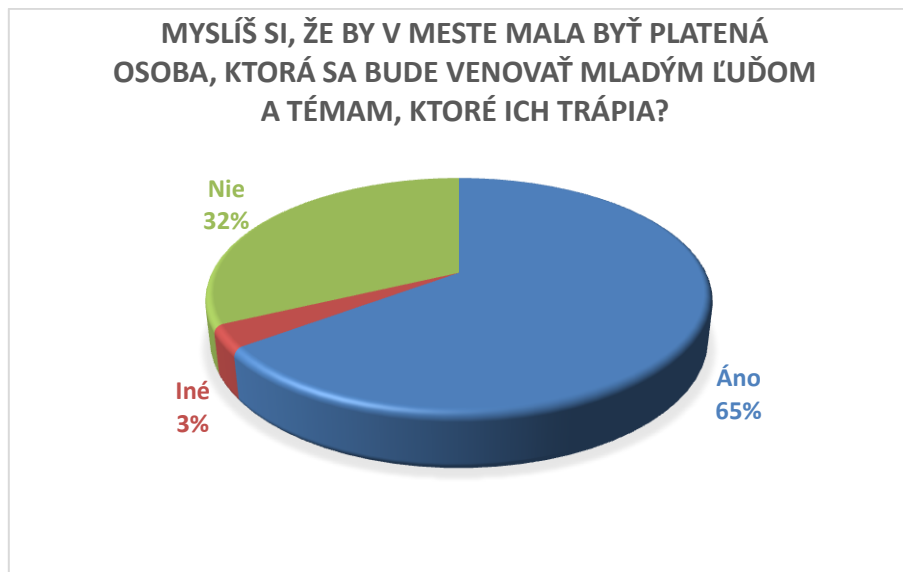
5.1 Ľudské zdroje

Počas diskusného fókusového stretnutia zástupcov samosprávy a osôb, ktoré sa venujú aktivitám s mládežou v meste Liptovský Hrádok sa zistilo, že v meste s mládežou pracujú miestni nadšenci, dobrovoľníci aj čiastočne odmeňovaní pracovníci. V Centre voľného času a Mestskom športovom klube sú čiastočne odmenení pracovníci za prácu s mládežou (tréneri futbalistov, volejbalistov, vedúci záujmových krúžkov pre 600 detí aj z okolia). Dobrovoľníci sa venujú mládeži v Dobrovoľnom hasičskom zbore, Art štúdio, Klub Aikido, Detský folklórny súbor Cindruška (pri ZUŠ) a Folklórnom súbore Majerán, Tanečnej skupine Jessy a v miestnych cirkevných zoskupeniach (RKC, EC a. v).

Na mestskom úrade je zodpovedná za prácu s mládežou vedúca odboru školstva. Vzhľadom na náročnosť komplexnej agendy práce s mládežou je podľa účastníkov stretnutia potrebné zriadenie pracovnej pozície pracovník s mládežou/koordinátor na mestskom úrade.

V prieskume sa 65% mladých ľudí vyjadrilo, že prácu s mládežou v meste by zlepšilo zriadenie platenej pozície osoby, ktorá bude mať vo svojej agende prácu s mládežou. Len 28% mladých ľudí pozná dobrovoľníkov, ktorí pracujú v nejakej miestnej organizácii venujúcej sa mládeži. Viac ako polovica respondentov sa vyjadrila, že nepozná žiadnych mladých dobrovoľníkov.

Graf 1

5.2 Podpora aktívneho občianstva a participácie

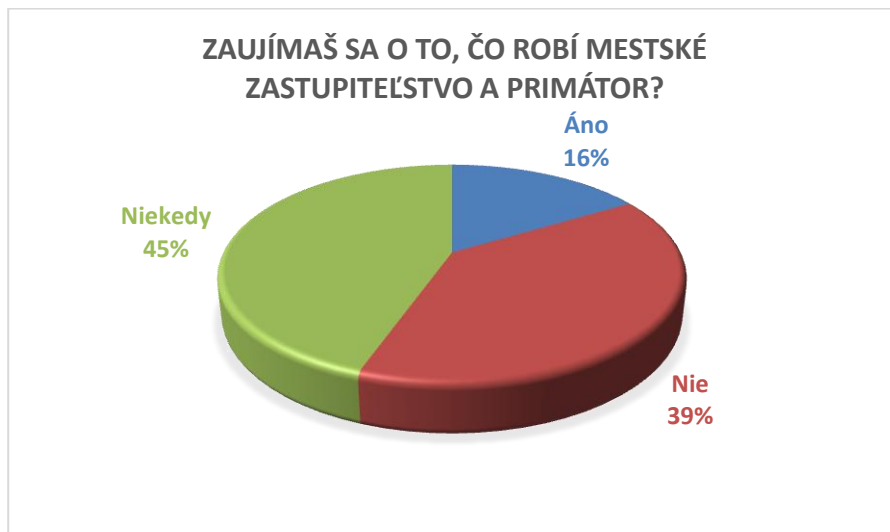
V meste sa téme aktívneho občianstva mladých ľudí a jej participácie venovala veľmi malá pozornosť. V roku 2012-2014 mladí ľudia pracovali v mestskom mládežníckom parlamente, ktorý v súčasnosti nefunguje. Vedenie mesta má v záujme podporiť jeho opätovné fungovanie. Hľadá sa spôsob, ako motivovať mladých ľudí, aby prejavili záujem pracovať v mládežníckom parlamente a zastupovať záujmy mladých ľudí.

Výstupy z fokusových stretnutí aj z prieskumu mládeže potvrdili, že záujem mladých o veci verejné je veľmi nízky. Len 16% mladých ľudí sa vyjadrilo, že ich zaujíma, čomu sa venuje mestské zastupiteľstvo a primátor mesta. Na druhej strane až 87% respondentov - mladých ľudí sa vyjadrilo, že nepozná v meste poslanca, ktorého by zaujímali potreby mladých ľudí.

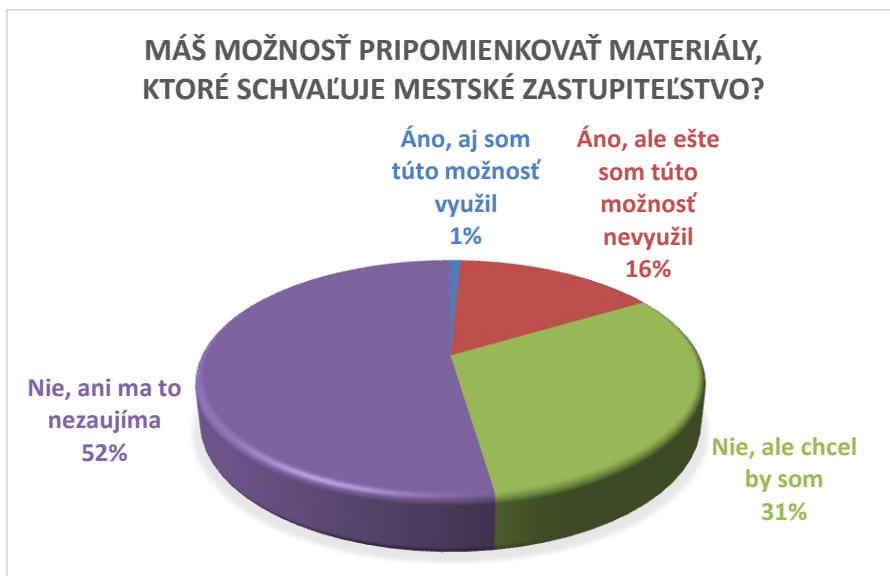
Aj keď sa vedenie mesta snaží šíriť informácie o tom, na čom mesto pracuje cez miestnu televíziu, mesačník či rozhlas, mládež na informácie nereaguje a to spôsobuje vysokú ľahostajnosť a nezáujem mladých ľudí o aktívne občianstvo.

Len 1% mladých ľudí využilo možnosť pripomenkovať materiály, ktoré malo mestské zastupiteľstvo schvaľovať. Viac ako polovica respondentov tvrdí, že ich takéto pripomenkovanie nezaujíma.

Graf 2

Graf 3

5.3 Podpora dobrovoľníctva mladých

Dobrovoľníctvo je téma, ktorá je v meste známa a väčšinou sa spája s osobami vo veku nad 30 rokov. Tie osoby vedú skupiny so športovým a kultúrnym zameraním. Malé množstvo mládežníckych dobrovoľníkov pracuje pri miestnych cirkvách. Mladí ľudia svoje dobrovoľníctvo definovali ako zapájanie sa do dobrovoľníckych aktivít na školách cez zriadené žiacke školské rady.

V meste sa nerealizujú aktivity na podporu mládežníckeho dobrovoľníctva a chýba aj oceňovanie tých dobrovoľníkov, ktorí pracujú.

Na podporu dobrovoľníckej činnosti prijala samospráva Všeobecno-záväzné nariadenie mesta, kde je možné cez predloženú žiadosť získať dotáciu z rozpočtu mesta na aktivity dobrovoľníkov. Túto možnosť využívajú väčšinou dobrovoľníci nad 30 rokov. Dôvodom je neznalosť veľkého počtu mladých ľudí o tejto možnosti. Až 70% respondentov sa vyjadrilo, že nevie o tom, ako mesto podporuje dobrovoľníctvo. Len 17% vie, že mesto prispieva na činnosť dobrovoľníkov finančnou podporou, materiálnou a organizačnou pomocou, či bezplatným poskytnutím priestorov na aktivity.

Graf 4

5.4 Podpora neformálneho a formálneho vzdelávania

Formálne vzdelávanie sa v meste realizuje na základných a stredných školách. V meste svoju činnosť rozvíja aj Centrum voľného času, kde mladí ľudia majú možnosť rozvíjať svoje schopnosti neformálnymi metódami. Túto ponuku využívajú hlavne žiaci základných škôl. Mládež od 15 do 30 rokov podľa prieskumu svoje vedomosti, zručnosti aj postoje rozvíja v záujmových zoskupeniach futbalistov, hasičov, miestnych cirkevných spoločnostiach.

Väčšina mladých ľudí pod pojmom vzdelávanie vníma aktivity okolo škôl. Neformálne vzdelávanie im nič nehovorí a málokto z nich o takej možnosti počul. A preto až 74% mladých ľudí z prieskumu tvrdí, že v meste nie je možnosť, kde by sa naučili niečo nové, čo by rozvíjalo ich osobnosti, prípadne o tejto možnosti nevie.

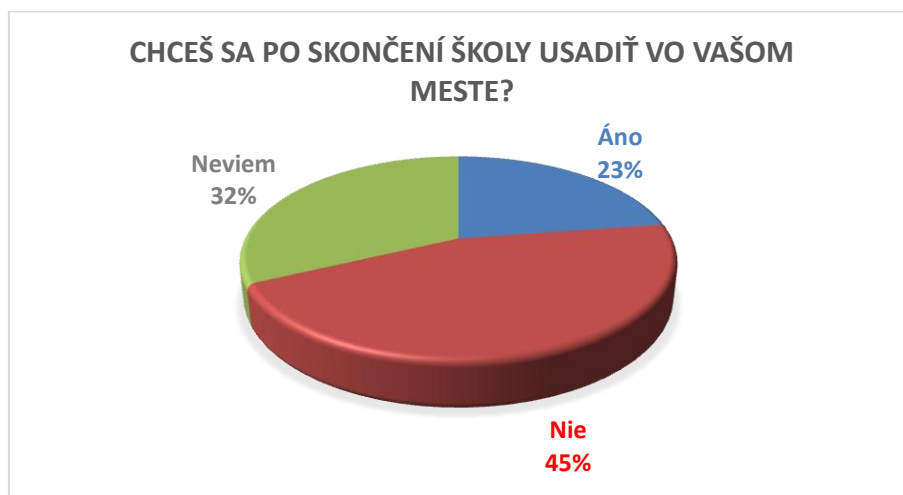
Graf 5

5.5 Podpora zamestnanosti mladých ľudí

Podľa prieskumu až 76% respondentov tvrdí, že v meste sú možnosti zamestnať sa, čo potvrdzujú aj výstupy z fókusových stretnutí. No aj napriek tomu väčšina mladých ľudí po skončení vzdelávania na škole nechce ostať žiť v meste Liptovský Hrádok. Ako dôvod uvádza horšie platové podmienky za prácu, málo pracovných príležitostí v oblastiach, ktorým by sa chceli venovať. Ďalšou prekážkou prečo sa nechcú usídlieť v meste je nízka úroveň spoločenského života. V meste je málo príležitostí získavať pracovné zručnosti cez mládežnícke brigády.

Graf 6

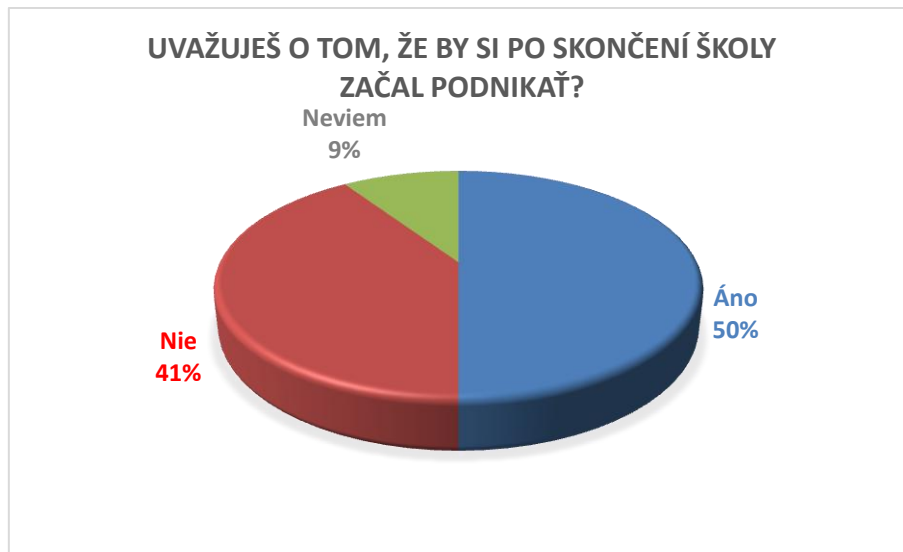

5.6 Podpora tvorivosti a podnikavosti mládeže

Téma podnikania mladých ľudí je v meste minimálne rozvinutá a podporovaná. Napriek tomu, že až 50% mládežníckych respondentov sa vyjadrilo, že by chceli začať podnikáť, len 10% z nich s myslí, že v meste sú vhodné podmienky na rozbehnutie podnikania mladého človeka napriek tomu, že 46% z nich pozná v meste mladého podnikateľa.

Mesto nevyvíja špeciálne aktivity na vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania a touto témou sa systematicky nezaobrá.

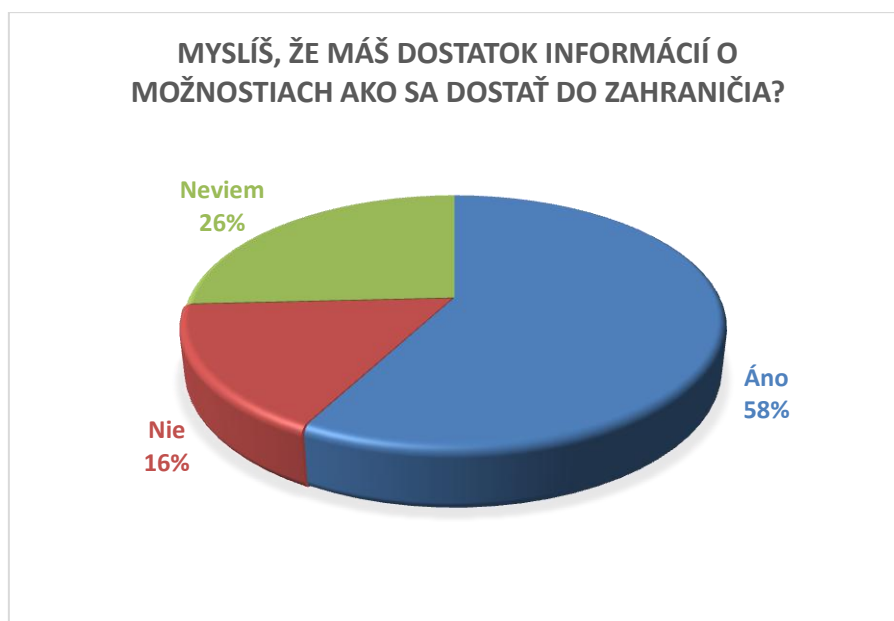
Graf 7

5.7 Podpora mobility mladých ľudí

Možnosti mobility mladých ľudí sú vnímané ako dobré aj keď je čo zlepšovať. Len 12% mladých ľudí tvrdí, že doposiaľ neboli nikde v zahraničí. Za najväčšie prekážky pre vycestovanie mladých ľudí je uvádzaný nedostatok finančných prostriedkov a času. Špecifickým problémom je slabá dostupnosť spojov z mesta na hlavné cestovné uzly.

Graf 8

5.8 Podpora zdravia a zdravého životného štýlu

Mesto má vytvorené podmienky pre podporu zdravia a zdravého životného štýlu pre mladých ľudí, ktorí sa venujú športovým aktivitám. Prírodná scenéria ponúka k podpore zdravia aj vychádzky do okolitej prírody. Pri otázke *Čo robí mesto pre zdravie svojich obyvateľov?* väčšina respondentov uviedla buď nič alebo neviem. Pri otázke *Čo robíš pre svoje zdravie Ty?* najčastejšie odpovede sa týkali športovania, zdravého stravovania a chodenia na preventívne prehliadky.

Mesto v téme osvetu zdravia a zdravého životného štýlu života mladých ľudí vyvíja málo aktivít.

5.9 Sociálne začlenenie vylúčených skupín mladých ľudí

Mladí ľudia vnímajú sociálne vylúčenie mládeže cez nízku finančnú úroveň niektorých rodín, v ktorých vyrastajú. Vylúčenie mládeže spôsobuje v meste aj rasová odlišnosť a rozvoj patologického správania sa, hlavne užívanie drog a alkoholu. Možné riešenie tohto problému vidia mladí ľudia v odbornej pomoci- liečbe, zvýšení prevencie pred alkoholovou a drogovou závislosťou či vyššou mierou empatie zo strany ostatných.

Graf 9

5.10 Podmienky pre voľnočasové aktivity

V prieskume mali mladí ľudia odpovedať na dve otázky:

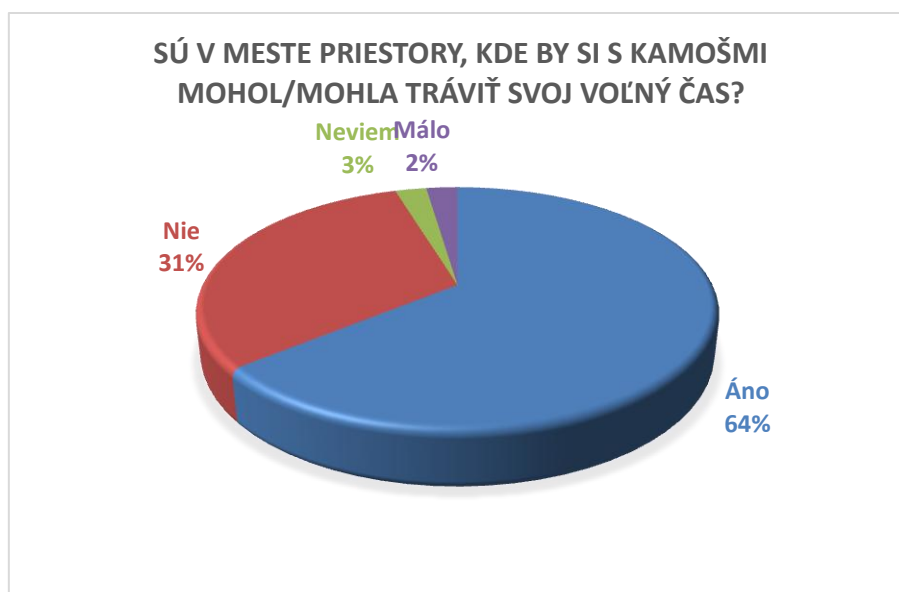
A/Kde najradšej tráviš svoj voľný čas? Mladí ľudia trávia svoj voľný čas najradšej neorganizovaným spôsobom – doma (24%), v prírode (22%) alebo von (12%). V podnikoch (bary, reštaurácie, kaviarne) trávi svoj voľný čas najradšej 14% mladých ľudí. Na športoviskách (ihrisko, posilňovňa, telocvičňa) a na krúžkoch trávi svoj voľný čas najradšej 12% mladých ľudí.

B/ Čo by mladí ľudia vo vašom meste potrebovali pre pozitívne trávenie voľného času? Odpovede sa najčastejšie týkali priestorov - či už na stretávanie mladých ľudí (napr. klubovňa/kaviareň) alebo na

športové aktivity (plaváreň, prístupná telocvičňa, futbalové ihrisko, detské ihrisko, klzisko) alebo iné (kino). Mladí ľudia tiež uviedli, že by potrebovali viac aktivít na osobnostný rozvoj (napr. vzdelávanie, viac aktivít v knižnici, kultúrne podujatia).

Podľa pracovníkov s mládežou mesto má dostatok možnosti na trávenie voľného času, no nie podľa potrieb súčasnej mládeže. Preto by bolo vhodné v samospráve zaoberať sa otázkou plavárne, kolkárne, U- rampy, basketbalového ihriska, mestského raftingu, trate na zjazd horských bicyklov s vlekom, letného kina. Za úvahu stojí aj podpora aktívneho užívania kultúrneho domu v Dovalove a aj oživenie kultúrnych tradícií (napr. fašiangy), či hľadanie spôsobov zapojenia mládeže do rôznych rodinných podujatí v meste.

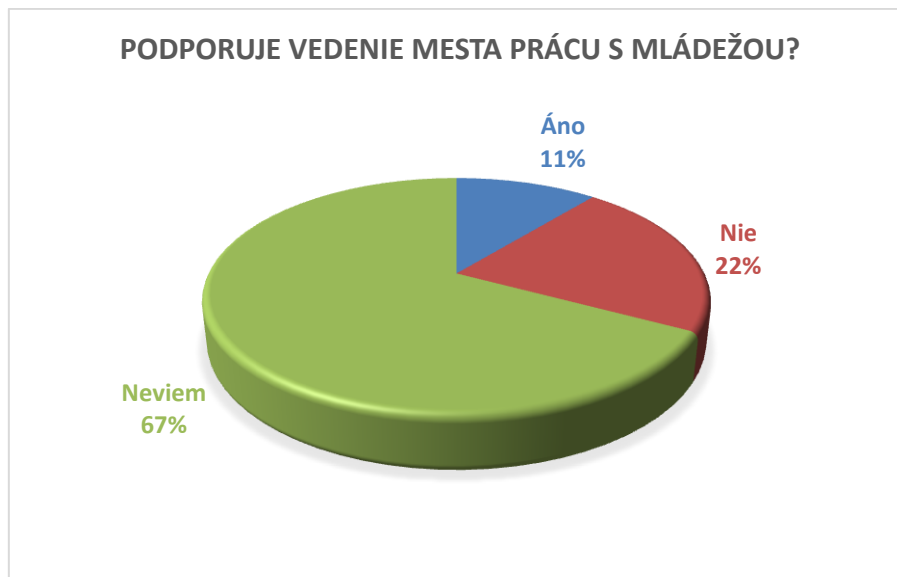
Graf 10

5.11 Financovanie práce s mládežou

Pri otázke pre mladých ľudí, či podľa nich mesto podporuje finančne prácu s mládežou, len 11% odpovedalo kladne. Napriek tomu, ako uvádza mestský úrad, v roku 2017 boli cez dotácie podporené mnohé voľno časové aktivity obyvateľov mesta v hodnote 185 625 eur, predovšetkým zamerané na mladých ľudí. Z tohto zistenia vyplýva, že sa k mladým ľuďom nedostávajú informácie o snahách a aktivitách vedenia mesta.

Graf 11

Celkové finančné prostriedky na aktivity detí a mládeže podľa vekových kategórií a typu aktivít pre deti a mládež za rok 2017, ako mesto Liptovský Hrádok uvádza boli:

Veková skupiny detí a mládeže	Typ aktivity	počet/popis aktivít podporených v roku 2017	celková suma vynaložená financií na príslušné aktivity
0-5 rokov (predškolský vek)	kultúrne	1	650,00 €
	športové		0,00 €
	vzdelávacie	3 MŠ	510 225,00 €
	iné	2	400,00 €
6-14 rokov (vek základnej školy)	kultúrne	8	4 350,00 €
	športové	5	4 840,00 €
	vzdelávacie	2 ZŠ vrátane stravovania ŠKD, CVČ, ZUŠ	2 662 491,00 €
	iné	2	787,00 €
15-30 rokov	kultúrne	4	1 200,00 €
	športové	4 vrátane dotácie ŠKM	166 321,00 €
	vzdelávacie	ZUŠ, CVČ	800,00 €
	iné		0,00 €
SPOLU:			3 352 064,00 €

Odkiaľ mesto získava finančné prostriedky na podporu práce s deťmi a mládežou a akú sumu (rok 2017) zdroje:	suma v eurách
z rozpočtu MŠVVŠ SR	1 795 502,00 €
vlastné príjmy škôl a školských zariadení	187 507,00 €
z rozpočtu mesta	1 354 138,00 €
z dotácií ŠR, VUC, EÚ	11 806,00 €
dary	3 111,00 €
SPOLU	3 352 064,00 €

V roku 2017 vedenie mesta v zmysle Všeobecno-záväzného nariadenia rozdelili z vlastných zdrojov dotácie vo výške 185 625 eur.

Názov	žiadateľ	projekt, účel	Rozpočtované prostriedky rok 2017
Obci/športové aktivity	rezerva		100,00
Dotácia mesta OZ-ŠKM	ŠKM	športová činnosť	130 000,00
Dotácia mesta ostatným klubom v meste	rezerva		1 500,00
Transfer jednotlivcovi za šport	rezerva		500,00
Dotácia mesta ostatným ŠK	Leader Fox Bike	Stolnotenisový klub Vitalit - účasť na súťažiach	500,00
Dotácia mesta ostatným ŠK	Klub aikido	cvičenie detí a dospelých v LH	500,00
Rekreačné a športové služby			133 100,00
Dotácia z rozpočtu mesta -OZ ART Štúdio	ART štúdio	rodinné video 2017	500,00
		Filmové umelecké pondelky	300,00
		Literárno-hudobné stretnutia	300,00
		Tvorivé dielne DECOR	100,00
		Bulldog fest	400,00
		LH vo fotografii 2017	700,00
		Liptov vo fotografii 2016	0,00
		Klubová činnosť sekcie fotografov 2017	1 200,00
Dotácia z rozpočtu mesta - BYP, s.r.o.	BYP, s.r.o	prevádzka KD	30 000,00
Kultúrne služby			33 500,00

Dotácie občianskym združeniam, nadáciám	rezerva		5 000,00
Dotácie občianskym združeniam, nadáciám	Zatúlaný chlpáčik	starostlivosť o odchytených psov	450,00
Dotácie mesta KNL	KNL	Jarný šikovný trh	400,00
	KNL	benefičný koncert Deti deťom	400,00
	KNL	Komunitný týždeň a športujeme v meste	400,00
	KNL	podpora nadaných športovcov - Adam Jurena	175,00
	KNL	podpora nadaných športovcov - Dominik Imrich	350,00
	KNL	Lahoda 2017	300,00
	KNL	Kongenskript	200,00
	KNL	Kongenfest 2017	300,00
Dotácie občianskym združeniam, nadáciám	Cindruška	materiálne vybavenie členov súboru	2 000,00
Dotácie občianskym združeniam, nadáciám	TK Jessy	majstrovstvá Slovenska STO D IDO- ubytovanie členov	1 500,00
Dotácie právnickej osobe	Liptovské divadlo tanca	hostovanie baletu Magnificat v LH	1 000,00
Dotácia mesta Národný Trust, n.o.	Národný Trust	Pochôdzky národnými dejinami 2017	600,00
Dotácie občianskym združeniam, nadáciám	OZ za zdravší život	Zdravý chrbátik- posilnenie chrbtice detí v MŠ	200,00
Dotácie cirkvám a cirkevnej charite	rezerva		1 600,00
Náboženské a iné spoločenské služby			14 875,00
Dotácia MŠ Hradná u rozpočtu mesta	rezerva		400,00
Dotácia RZ pri MŠ Dovalovo	rezerva		500,00
Transfer jednotlivcom	rezerva		200,00
Predprimárne vzdelávanie s bežnou starostlivosťou			1 100,00
Transfer jednotlivcom	rezerva		300,00
Primárne vzdelávanie s bežnou starostlivosťou			300,00
Dotácia ŠZŠ z rozpočtu mesta	rezerva		50,00
Transfer jednotlivcom	rezerva		100,00

Primárne vzdelávanie so špeciálnou starostlivosťou			150,00
Dotácia Gymnázium z rozpočtu mesta	rezerva		500,00
Dotácia Nadácii pri Gymnázium	rezerva		100,00
Vyššie sekundárne vzdelávanie s bežnou starostlivosťou			600,00
Dotácia SOS z rozpočtu mesta	rezerva		200,00
Transfer jednotlivcovi- ocenenie žiakov a učiteľov SOŠ	rezerva		300,00
Vyššie sekundárne vzdelávanie odborné s bežnou starostlivosťou			500,00
Obci/záujmové združenie - CVČ	rezerva		100,00
Transfer jednotlivcom- ocenenie ZUŠ	rezerva		300,00
Transfer jednotlivcovi -prac. CVČ	rezerva		100,00
Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne			500,00
Transfer občanom s ŤZP	ZO SZTP	športový deň, poznávací zájazd	500,00
Invalidita a ťažké zdravotné postihnutie			500,00
Bežné transfery - SOS SČK	rezerva		500,00
Staroba			500,00

SPOLU

185 625,00

5.12 Odporúčania

Koncepcne riešiť prácu s mládežou v meste s dôrazom na jej potreby v oblasti voľného času, záujmu o veci verejné aj neformálneho vzdelávania.

- Zriadiť v meste platenú pozíciu pracovníka pre prácu s mládežou a zabezpečiť jej pravidelné vzdelávanie k zvýšeniu odbornosti v širokom rozsahu práce s mládežou.
- Zriadiť/ oživiť činnosť mestského mládežníckeho parlamentu ako poradného orgánu vedenia mesta a zástupcu mladých ľudí v meste s možnosťou zapojenia rôznorodých zoskupení mládeže.
- Vytvoriť moderný systém šírenia informácií o činnosti vedenia mesta so zapojením mladých ľudí, tvorený jazykom mladých a šírený cez rôzne mládežnícke kanály.
- Nájsť spôsoby ako motivovať, podporovať a oceňovať dobrovoľnícku prácu.
- Vytvoriť možnosti pre nové rôznorodé neformálne vzdelávanie mladých ľudí z mesta (školenia, workshopy na témy, ktoré mladých ľudí zaujímajú).

- Vytvoriť priestory, kde by sa mohli mladí ľudia stretávať bez alkoholu, ako prevencia pre vytváranie vylúčených skupín obyvateľov mesta.
- Vytvoriť priestor na pravidelné diskusné stretnutia vedenia mesta (primátor, poslanci) s mladými ľuďmi na aktuálne témy života v meste.
- Vytvoriť metódy a formy, ako mladým ľuďom predstaviť skutočné princípy fungovania samosprávy v meste Liptovský Hrádok a možnosti mladých ľudí zapojiť sa do života samosprávy.

5.13 Závery zo stretnutí mladých ľudí a dôležitých dospelých

Mladí v obci sú hrdí na:

Podľa mladých:

Kultúrne zaujímavosti: Hrad a pamiatky, tradície a folklór, Jarmoky a trhy, námestie, Múzeum, TS Jessy, veľa škôl, vianočná výzdoba, pamätník padlým hrdinom, ohňostroj pod skalkou, 700. výročie, slávnosti, koncerty, ZUŠ, história mesta

Geografické zaujímavosti: príroda/zeleň, Skalka s výhľadom, Lipová alej, Arborétum, Jazierko pri Hrade, Hradná ulica, rieka Belá, výhľad na hory

Iné: Lidl, 1. lesnícka škola, kultúrne podujatia, primátor, volejbal, organizácie, pila, bary, F. Wiesner, nová dovalovská cesta, Mestská polícia, primátor, podchod, šport, hasičský zbor, cyklistika, CBA, ZŠ, tržnica, Fénix, príjemní ľudia, Zanzibar, železo, oprava mosta, krúžky, akcie pre mladých aj starých, kolotoče

Podľa dospelých prejavujú záujem:

Krúžková činnosť (na školách, ZUŠ, CVČ), vybrané aktivity (divadlo, futbal, volejbal, aktivity v cirkvi, ...), bary a alkohol, 1/3 mladých sa nechce nič, workout, zjazd na bike v hradskej hore, moderné športy (zjazd na horskom bicykli, rafting, apod.)

Mnohí mladí tu nie sú, lebo študujú (VŠ) v iných mestách, kde aj brigádujú a potom pracujú.

Mladým v obci chýba:

Podľa mladých:

Vybavenie/Služby pre občanov: nákupné/obchodné centrum a ďalšie obchody (13), kino aj 3D (8), viac a lepšie školy (3), klub pre mladých (2), verejné WC (2), MC Donald (2), NAY elektrodom, kníhkupectvo Martinus, podniky, TESCO, STOP SHOP, discotéka/podniky/kluby (3), fotocentrum, lepšie spoje, nemocnica

Šport/Rekreácia: kúpalisko/plaváreň (8), zimný štadión/hokej (5), lyžiarsky vlek/stredisko (4), cyklochodník (2), športové podujatia (2), viac miesta na cvičenie, trať na bežky, bowling, golfové ihrisko

Infraštruktúra: letisko (2), električka, MHD, lepšie spoje, lepšie cesty, metro

Iné: pekni/é chlapci/dievčatá (3), koncert (2), lepšie jedlo v ZŠ, akcia na rožky, normálny ľud, ochotnícke divadlo, viac bytov

Podľa dospelých:

Vedenie v detstve od rodičov k zmysluplným aktivitám, záujem o mesto (Čo by som ako mladý človek mohol urobiť pre mesto?), organizácie (atletický klub, bábkoherecký súbor, dobrovoľní hasiči a pod.), verejné priestory na neformálne aktivity (altánky, ohniská, plaváreň, kolkáreň, U-rampa,

basketbalové ihrisko, klzisko, letné kino, rafting v meste, bike-park, klubovňa/čajovňa ...), vedenie k dobrovoľníctvu (aby si mladí zorganizovali sami, čo chcú), informácie o súčasnej bohatej ponuke aktivít, akcie pre celé rodiny (fašiangy, víkendové podujatia,...).

Problémy v obci, ktoré mladí vidia:

Podľa mladých:

Obyvatelia mesta sa zhodli na:

1. Návykové látky a automaty – je ich veľa a dostupné aj do 18 rokov
2. Veľká nezamestnanosť a málo práce
3. Málo kvalitných spojov
4. Nevyhovujúce obchodné služby
5. Aktivity pre mládež
6. Mestské fórum na webe (zrušené/vypnuté)
7. Pasivita ľudí – nezáujem o svoje okolie

Obyvatelia študujúci v LH sa zhodli na:

1. Chýba väčšie nákupné centrum
2. Rasizmus
3. Dostupnosť alkoholu a drog do 18 rokov
4. Veľa bezdomovcov
5. Chýbajú lepšie spoje/prípoje
6. Internáty - strava, neprofesionálny šport a iné vyžitie
7. Navigácia po meste

Podľa dôležitých dospelých:

1. Pasivita niektorých mladých ľudí (nezaujímajú/nezapájajú sa; využijú len ponuku; rodičia v detstve nevedli)
2. Vyťaženosť mnohých detí (obzvlášť na ZŠ veľa záujmov)
3. Zabezpečenie priestorov pre aktivity (KD Dovalovo, klubovňa/bar, pre neorganizované aktivity)
4. Nevyužijú ponuku (Hasiči, fotografia,...)
5. Sú menej samostatní (len využívajú ponuku; neorganizujú, nedobrovoľníci,...)

Úloha:

Aké sú možné riešenia? Čo by v tom mohli mladí urobiť? Čo by v tom mohli urobiť dospeláci a samospráva?

Do čoho ideme najskôr a s kým..

Výstupy zo stretnutí mladých ľudí a dôležitých dospelých/ poslancov a primátora

Účastníci zadefinovali 9 problémových oblastí:

1. Návykové látky (alkohol, cigarety, drogy) – dostupnosť pre mladých do 18 rokov
Príčiny:
 - Tolerancia okolia (spoločenský problém)

- Zvýšené tržby pre predajcov
- Nedisiplinovanosť predajcov
- Nevyužitý čas
- Ľahký prístup
- Zlé vzory od starších (frajerina)
- Rozpadnuté rodiny
- Zlé sociálne podmienky aj nezamestnanosť

Dôsledky:

- Závislosť (ohrozenie zdravia, života)
- Priestupky/kriminalita (výtržníctvo, vandalizmus, krádeže v obchodoch)
- Odpadky, ničenie životného prostredia
- Mesto pôsobí menej civilizovane
- Odporovanie od iných
- Egoizmus
- Zlý prospech v škole

2. Problematická dopravná dostupnosť – množstvo, kvalita, časová dostupnosť spojov

Príčiny:

- Obmedzené financie
- Verejná doprava v súkromných rukách
- Nie je to v moci mesta/zákazníka
- Úbytok cestujúcich – využívanie vlastného auta
- Zlý harmonogram

Dôsledky:

- Zaťaženie rodičov (musia vyzdvihnúť dieťa autom)
- Nedostupnosť vzdialenejších aktivít
- Obmedzujú aktivity žiakov, ktorí študujú v LH
- Nepohodlie ľudí (napr. v čakárňach)

Riešenie:

- Miestny BUS

3. Málo aktivít pre mládež (od 15 rokov)

Príčiny:

- Slabá informovanosť
- Zlý príklad dospelých/rodičov
- Neochota vyjsť zo zóny komfortu
- Chýbajúce priestory pre otvorené aktivity (napr. disco klub)
- Mladí ľudia sa nezapájajú

Dôsledky:

- Obezita
- Gambling (PC, mobily apod.)
- Mesto nepozná záujem mladých
- Chýba vedenie

Riešenie:

- Stredoškolský ples

4. Zabezpečenie priestorov pre aktivity

Príčiny:

- Budovy prešli do súkromného vlastníctva (majetníctvo)
- Málo priestorov
- Obmedzené financie

Dôsledky:

- Schádzanie sa mládeže v nevhodných priestoroch
- „Keď nemám, kde ísť, idem do ulíc“

Riešenie:

- Zriadenie klubu mladých – premietanie filmov, stolové hry, tvorivé aktivity, vzdelávanie
- Využiť športové haly v zime

5. Pasivita obyvateľov (nie len mladých ľudí)

Príčiny:

- Celospoločenský problém (vplyv okolia)
- Problém v rodinách
- Nedostatok vzorov
- Chýbajúci osobný kontakt
- Preťaženosť detí do 15 rokov aktivitami
- Chýbajú dobrovoľníci- nadšenci
- Nedostatok času

Dôsledky:

- Nezáujem o okolie
- Neupravené prostredie
- Dlhodobá apatia
- Vytváranie dusnej atmosféry (frflanie)
- Nevieme, aká aktivita chýba
- Využívanie IT
- Veľa obmedzení (BOZP, ZS,...)
- Nezapájanie sa do činnosti mesta

6. Chýbajúce obchodné centrum/Dom služieb

Príčiny:

- Málo miesta
- Nedostatok financií
- Nie je dlhodobý plán

Dôsledky:

- Mesto je menej atraktívne
- Cestovanie mimo mesta za službami

7. Fórum na webe – málo funkčné

Príčiny:

- Vypnuté na 2 mesiace (voľná diskusia na webe - osobné útoky, vulgarizmy, vystupovanie v cudzom mene)
- Znovu zapnuté vo forme: otázka občana – odpoveď primátora

Dôsledky:

- Malá informovanosť občanov mesta
- Nezáujem širokej verejnosti o fórum

Riešenie:

- Tagovanie príspevkov – zvýšenie prehľadnosti
- Hľadanie ďalších riešení

Boli menované aj ďalšie problémy, ktoré vystupovali v niektorých diskusiách ako príčiny problémov:

8. Nevhodné správanie a rodinné vzťahy
9. Slabá informovanosť mladých o činnosti pre mladých

Vyjadrenie poslancov a dôležitých dospelých k riešeniu problémov:

Poslanci aj primátor boli vďační za zrealizovanie diskusií. Podľa vyjadrení vedúcej odboru školstva používal primátor závery diskusií priebežne po stretnutiach na pracovných poradách. A zároveň v mene mestského úradu prisľúbila maximálnu podporu znovuoobnoveniu činnosti Mestského študentského/mládežníckeho parlamentu.

Organizácia realizujúca projekt

Rada mládeže Žilinského kraja je strešnou organizáciou detských a mládežníckych združení, parlamentov mladých, žiackych a študentských školských rád a neformálnych skupín mladých ľudí zo Žilinského kraja. Vznikla ako občianske združenie v roku 2001.

Cieľom Rady mládeže Žilinského kraja je obhajovať záujmy mladých ľudí vo všetkých oblastiach života, formou poskytovania servisu, vzdelávania a poradenstva; advokáciou, prezentáciou príkladov dobrej praxe, podporou dobrovoľníctva, obhajobou záujmov zamestnanosti mladých ľudí a ich bývania, preventívnymi aktivitami, podporou participácie mladých ľudí na živote obcí a škôl, rozvojom mládežníckych lídrov, výchovou k dodržiavaniu ľudských práv a podieľaním sa mladých ľudí na živote znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Vydala: Rada mládeže Žilinského kraja

Rok vydania: 2018

Tento projekt bol podporený z dotácie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR „Programy pre mládež 2014 – 2020“, ktorú administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.